

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

In aulicos. Emblema LXXXVII.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

In aulicos.

EMBLEMA LXXXVII.

VANA Palatinos quos educat aula clientes,
Dicitur auratis ne ttere compedibus.

COMMENTARIJ.

I. **I**VVENIS cincinnatus, veste more aulicorum indutus, in cippo, vel pedicis aureis inclusus detinetur.

II. **Aurea cōpedes aulicorum.**
ALLVSIO est ad Diogenis apophthegma: dicebat enim Aristippum (Philosophum aulicum) aureis teneri compedibus, ne posset exire; quod splendidiorē Priuicipum vitam captus, Philosophicam vitam mentiretur. In quo sensu etiam Seneca dixit, stultum esse compedes suas, quāquam aureas, adamare. Id tamen quā studiosē faciant aulici, nemo est quin videat. Quantum autem pertinet ad nostri distichi materiam, videtur respicere ad M. Catonis lepidam sententiā: Dicebat enim fures priuacorum furtorum in neruo & compedi-

bus gratem agere, publicos in auro & purpura visendos. Reulit Gellius lib. 11. cap. 18. Huc spectat adagium, χρυσά πίδα. aurea compedes. Prouerbiali metaphora dicitur feruitus splendida & amabilis, qualis est ferē vita aulicorum. Horatius de vxore formosa:

---- Tenet q̄ grata
Compede vinculum.

Vide etiam adagium, *Leo chordula vinculus*. Apud Plutarch. Theophrastus exprobrat Aristoteli, quod relicta Academia mallet in Philippi aula versari, quod & antē fuerat à Diogene reprehensum, Aristotelem cenare quando Philippo, Diogenem cum Diogeni placeret.

VANA

LII.

VANA aula] epitheton verissimum, quia aula inani saepe vento suos affectus laetant.

[Palatini.

Palatinus] Palatinus mons dictus, super quo Roma primò ædificata fuit, & in eo Reges primò, deinde Consules, postea Imperatores maiore ex parte sedem habuerunt. Vnde ego ductum puto, quod ij, qui in domibus principum habitant, vel officium curiale exercent, palatini dicantur (licet etiam à palatio id non malè traduxeris) qui etiam Comitès & Curiales dicuntur nostro sæculo. Alciatus in l. scinijs, de palat. sacr. largit. lib. 12. Cod.

[Aula.]

Aula] Aula propriè dicitur locus, qui perstatum habet. Nunc domos & regias principum aulas vocamus, quod ante se habeant plerunq; loca subdialia & ampla. Vide plura de hac voce apud Cæl. Rhodig. lib. 12. cap. 5.

Auratis compedibus] Proverbum, Aurata compedes.

IV.

[Aulicorū conditio.]

AVLIC I appellatur, qui in regum principum vè aulis educuntur & nutriuntur: hi quidem viuunt splendide, epulantur lautissimè, vestiuntur magnificè, incedunt superbè, verbis vtuntur sesquipedalibus, præsumunt maxima quæuis; frausq; sublimi regnat in aula, adeo vt eorum felicissima omnium videatur vita. Interim tamen sui iuris non sunt, nec ingenuè liberi, imò aureis vinculis alligati, impliciti & irretiti rectè dici possunt. Non enim animaduertunt quantum voluptatis & oblectamenti suppeditet viuere *κτὼς μὲν, ἀλλ' ἐν ἰλευθέρῳ*, nec alijs gnathonum more, aut parasitorum nescio cuius rei gratia, manum deosculari, ridenti arridere, & lædè palpando quamlibet personā induere. In quibus faciendis quid (obsecro) fidei aut bonæ mentis, quæ honesti ratio esse potest, cum simulationis & perfidiæ sentinam inexhaustam in animo præsentem ubiq; circumferant? Elegans aulicorum descriptio habetur apud Senecā Tragicum Hercule Octavo:

*Pauci reges, non regna colunt,
Plures fulgor conuocat aula,
Cupit hic regi proximus esse,
Clarusq; letas ire per vrbes:
Vrit miserum gloria pectus.*

Sanè, vt id paucis, si qui sint, qui vitam parasticam viuunt, totam illam quidem ad alicum comparatam à bitrium, sint reue

ra aulici moriones, & strobili, qui vento sua moq; ebrii mera sibi somnia fingunt, nihil non sperant, nihil non promittunt, seruitute voluntaria, eaq; grauiore pressi, quod etià cum possint asserere sese, effugia nulla querunt. Minus ea de re, quo tempore curis vacuus iustificaretur, carmen scripsit, quod tale est:

*Aulicus insipiens, & sumis ebrius aula,
Se spe, aut pollicitis credit ad astra vehi.
Et dum captat iners, & se fore posse beatū,
Vt qui speret edax, certa futura putat,
Compedibus stricte & manicijs adstringitur excors.*

Minois carm. de aulicis.

*Et patitur vana credulitate capi.
Ore, oculis, vultu mentitur, saepe retentus
Plusquam seruili conditione miser.*

*Nam qua seruities est turpior, imò pudenda,
Quam turpe & sedū sponte subire iugū?
Verilimum hoc, Aulica vita, splendida
Miseria. Habent enim aulæ sua mysteria
non cuius obuia; habet hoc pelagus sub
vndis latentes scopulos, qui nauigantibus
non apparent, antequam grauius impegerint:
Vnde rectè amicum monet Ouidius
lib. 3. Trist. eleg. 4.*

*Vsibus edocto si quidquam credis amico,
Viue tibi, & longè nomina magna fuge.
Viue tibi, quantumq; potes pralustria vita,
Sæuum pralustri sulmen ab arce venio.*

Nullum enim est vitæ genus, quod tot casibus ac mutationibus sit obnoxium, quæ vita aulica. Exemplo nob. s inter infinitos sit vnus Petrus Vineæ Campanus, obscuro loco natus, sed doctrina atq; eloquentia, quantum ætas illa tulit, insignis, Frederici II. Imperatoris arcanorum omnium princeps ac moderator. Caterùm per inuidiam, quæ in aula & oritur, & nutrimenta habet (licet Germani dicant Inuidiam in collegijs & monasterijs nasci, in aulis natri & viuere, in xenodochijs mori) atq; virtutis perpetua est insectatrix, in suspicionem adductus, tanquam cum Pontifice Alexandro III. sentiret (quo cum Fredericum bellum gerebat) luminibus est priuatus. Cuius rei impatiens, atq; ob id in furorem versus, ad Sanctum Miniatum, quod Hetruriæ oppidum est, sibi ipsi mortem consciiuit. Refert Fulgentius lib. 6. c. 11. Lucianus eo Commentario, quem scripsit de ijs, qui conducti mercede in ditum familijs viuunt, scitè aulæ picturam explicuit, nempe vestibulum sublime & in-

Petri Vineæ Campanus.

Aula descriptio.

Aula igni comparatur.

& inauratum, abruptum, lubricoq; aditu, ita ut plerumq; qui se ad summum peruenisse putant, præcipites certuice fracta deijciantur. Intus opulentia ostentatio, spes fallax, ambitio, æmulatio, obrectatio, summi, adulationes, multæ manus, pauca corda, luxus, auaritia; quæ omnia speciosis fucis teguntur. Nam qui in aulis sunt artifices, hos habes & arrosores, imò & derisores, qui simulatè omnia gerunt. Interrogatus quidam iniuriarum palatinarum patientissimus, quomodo senectutem, rem in aulis rarissimam, esset consecutus? Iniurias, inquit, accipiendo, & gratias agendo. Circumferuntur versiculi nimium veri a thore incerto, de ministris in aulis principum senescentibus:

*Regum sollicita quicumq; senescit in aula,
Aut furis, aut ultrò concupit esse miser.*
Lucanus nò secus fecisse videtur, dum 8. de bello ciuili inquit:

--- Exeat Aula

*Qui volet esse pius, virtus & sùma potestas
Non coeunt.*

Nos quoq; Germani de aulicis seriò iocamur: *Lang zu hoff, lang zu hœll*, Scitè sanè ille poeta, qui aulâ igni comparauit, à quo non nimium distare, nec propius accedere iuuat. Sic ille:

*Vicinum torret, longinquè nò iuuat ignis,
Sic neutro potis est aula iuuare modo.*

Ni nimium semotus eris, nimiumq; propinquus,

Vtilis ignis erit, proderit aula ducum.

Nò possum coronidis loco præterire, quin huc apponam Alphabetum aulicum, quod à Iacobo Reimero excellentissimo Musico symphonice accommodatè me aliquando canere memini:

*A ula eadem est omnino fides, qua mobilis
nra.*

*B landitur, sed post mordet ceu scorpius
Aula.*

C onsilij raro maioribus vititur Aula.

*D issimulet, regnare diu qui potest in Aula.
E xulat integritas, pietas, & candor ab
Aula.*

*F erre moram, atq; iram franare docemur
in Aula.*

*G rande sophos videre bonos consecur in
Aula.*

*H orrent vera loqui, cupiant qui crescere
in Aula.*

*I nuidiam qui ferro nequit, discedat ab
Aula.*

*K yrio, qui senuere canent, eleyson, in
Aula.*

*L anguent virtutes, scelus omne at regnat
in Aula.*

*M uneribus mentes hominum capiuntur
in Aula.*

*N ugas Aula leues, & fumos vedit inanes.
O ria quisquis honesta cupit, procul exeat
Aula.*

*P orta Ercoi in terris Aula, & tua, Tantalæ,
pena est:*

*Q uastus adulari & mentiri est primus in
Aula.*

*R ara auis in toto verò pius aulicus orbe
est.*

*S inceris & simplicibus va semp in Aula.
T urpe senex & inops quando incolit aulicus
Aulam.*

*V ita difficilis methodò benè dicitur Aula.
X anthæ retroibis, erit quando constantia
in Aula.*

*Y dra Aula est capitum mulierum horrenda
venenis.*

*Z enones fatui sunt, atque Thraiones in
Aula.*

Plura de re aulica habes apud Augustin. Niphium lib. 2. De statu etiam & miseria curialium agit Æneas Silvius epist. 42. & 166. pulcherrimè Antonius de Guevara in sua schola aulica. Extat etiam libellus idiomate Germanico planè festiuus, in quo tota praxis aulica sub personis animalium graphicè representatur.

